

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9— K.
1 évre	12 K.	1 évre	18— K.

Megjelent minden hétfőnap este 8 órakor.

Szerkesztőség és elnökség: Szent István-ter 1.

Egyes szám 4 fillér.
Hirdetés díjazás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A mérgezett kutak

meséje megvalósul. Amit nem hittünk régi meséknek barbár és embertelen hadviselésről, amikor a fegyverekhez társul yették a mérget, az orgyilkot és minden iszonyatát azoknak a brutális eszközöknek, melyekkel a háborút nem viselő népek, ártatlan asszonyok és gyermekek életére töfték. Ezek a gondolatok járnak lelkünkben, amikor azt halljuk és olvassuk, hogy az ellenség, mely harmadik éve nem tudja kicsavarni kezükből a fegyvert és a hirdetett kiéheztetéssel sem tud térdre kényszeríteni, termésüket akarja felgyujtatni, mezőgazdasági állatainkat megmérgezni. Úgyneköket, orgyilkosokat fogad és arannyal fizeti annak ember-telenségét, aki a törvényekkel eléggé meg sem torolható gazságra vállalkozik. A háboru elején, amikor a francia-német határon az első lövéseket váltották a határt őrző őrségek, olvastunk róla, hogy a német kutakat betegségek, járványok bacillusaival mérgezték meg a franciák. Nem akartunk hinni a hírek, azt akartuk elhíthetni magunkkal, hogy a megmámosodott fantázia találta ki a szörnyhíreket.

Azután jöttek a fekete szecrecenek, embervő kannibálok a frontokra, fegyvertársai azoknak, akik a kultúra és szabadság hazug frázisaival indultak háborúba. Csoda-e, ha ilyen szövetségben megfeketednek azok a lelkek is, amelyeknek tiszta fehérségében évszázadokig hitt a világ. Mennyi szép hit, mennyi színes ábránd vezet el ebben a borzasztó öldöklésben, milyen nagyot zuhan az ember arról a magaslatra, ahová hivatásáról és rendeltetéséről táplált hitünk emelte.

Nyugodtan és bizalommal fogadjuk ezt a hírt is. Bizalmunk és öntudatunk most nagyot emelkedett. Mink, a szorongatottak, az ellenséges gyűlölet vasgyűrűjével övezettek nem gondolunk ilyen fegyverre és nem kérünk áldást, meg-

szerecsent ilyen győzelmi eszközökre. Elszántságunk nagyobb lesz, mint volt. Nem győzhetnek le ilyen ellenségek.

Folytatjuk a keserű küzdelmet és szemünk előtt nem az utálat, hanem végső diadalunk szép reménye lébeg.

A székesfehérvári kiskertések.

Fontos tudnivalók a kiskertéseknek.

Ita: Nagy Mihály, a gard. ismételő iskola igazgatója.

II.

A borsó.

Kiskertünkben borsót csak zölden való fogyasztásra termelünk, mint-hogy a télire való száraz borsó termelése a mi vidékünkön nem sikerül a zsiszik miatt. A magot kora tavasszal elvethetjük 30 cm. sorokba. Aki azt akarja, hogy hosszabb ideig legyen kifejtetni való borsója, nem veteményezi be egyszerre a borsónak szánt egész területet, hanem a későbbi időre szánt borsót az első vetés után két hétre veti el. A zold borsó leszedése után uborkát ültetbeünk.

Uborka és tök.

Uborkát és a tököt fészkekre szokták vetni. Az uborkát lehet sorokba is veteményezni. Egy méter széles sorokat jelölünk ki s kapával árkot húzunk. Ha tehetjük, az árok fenekére elaprózott trágyát hintünk s erre húzzuk rá a földet. Az így elkészített sorokba dugdoszuk le az uborkamagot egymástól tenyérnyi szélességre. Ajánlatos az uborkamagot csíráztatni. Ez úgy történik, hogy a magot zacskóba kötjük s meleg vízbe megrázzuk és meleg helyre tesszük. Időnként ismételen meleg vízbe mártjuk, hogy ki ne száradjon. Három négy nap múlva a magok repedezni kezdenek; akkor már kiülteketők. Vigyázzunk azonban arra, hogy az így csírázásába-birt mag ne kerüljön száraz földbe, mert abban tönkre megy. Ha a vetés idejében esőt nem kapunk, úgy feltétlenül öntözünk kell. Elvetés után füvel, ágacszkával, vagy bármely gízgazzal tanácsos a sorokat betakarni először azért, hogy ne legyen a napfénynek nagy kitéve, másodsor pedig azért, hogy a pacsipta ne férjen hozzá.

A tök fészekt szintén trágyával kell kibéltetni. A fészkek egymástól legalább 180—200 cmnyire legyenek. Április elején az uborka is, meg a tök is elvethető. A tök, de különösen az uborka sorközeit is kihasználhatjuk. Mielőtt az inda belepne a sorközöket, már kiszedhetjük az odavetett hónapos retket, vagy salátát. Káposztafélék is sikeresen termelhetők az uborka sorközein. Így pl. a kelkáposzta és kalaráb.

Az uborkatermelők az indákat meg szokták csipkedni, hogy az uborka felesleges indákat ne neveljen és hogy hamarabb és bővebben teremjen. Ez úgy történik, hogy amint a kikelt uborka harmadik, jól fejlett levelét meghozza, körömmel lecsipjük az inda hegyét. Ezáltal az uborka oldalindákat nevel s ezen hozza termő virágait. Megemlítem még azt is, hogy a ragya, vagy rozsda ellen rézgálic-oldattal szokták a kertészek uborkáikat (és a paradicsomot is) épen úgy, mint a szőlőt megpermetezni.

Paradicsom.

A konyhakertnek egyik legfontosabb terméke a paradicsom. A trágyázott és jól megmunkált földet szereti, de a fahamu is elősegíti a paradicsom fejlődését. A kertekben palántáról neveljük, melyeket május elején ültetünk ki 80 cm. tö és 100 cm. sortávra. Nagyon kifizeti a gondozást és a karozást. A karókat jobb előre leszurkálni és a palántát utólag a karók mellé lepalántálni, nehogy esetleg a karóval a paradicsom gyökerét szétszakítsuk. A palántalást lehetőleg csak borus napon végezzük. A palántának hegyes fával lyukat turunk és a palántát beleeresztjük ebbe a lyukba egész az alsó leveléig, aztán ujjainkkal kétfelől lenyomjuk a földbe és rástonítjuk a földet a gyökérre. Palántálásnál ha lehetséges, öntöz-nünk kell. A kiültetett palánta tövére annyi vizet öntünk, amennyit csak beinni képes. Így aztán palántánk nem fog kiszáradni. Ha a közelben víz nincs, úgy inár otthon helyezzük a palántákat egy edény vízbe (tál vagy fazék) s így vigyük ki a kertbe, ott egyenesen a vízből palántáljuk ki a földbe.

A paradicsomból csak a főtöveket hagyjuk fejlődni, az előtörő oldalhajtásokat levágjuk, 2—3 hajtásnál többet nem kell a tövön hagyni. E hajtásokat és a fő tövet augusztusban, hasonlóan a szőlő munkájához, lecsontjuk, azaz a hajtások végét levágjuk. Az előtörő oldalhajtásokat, amint észre vesszük, azonnal le kell vág-nunk. Az így kezelt paradicsom sokkal nagyobb és több termést hoz és a termés hamarabb érik.

A paradicsomot öntözni fejlődés közben nem okvetlen szükséges.

Paprika.

A tervezetben helyet nem jöltem ki számára, mivel ez csak úgy termelhető sikeresen, ha bő öntözéssel gondoskodhatunk. Rossz földben, öntözés nélkül termelt paprika kesernyés, fűzű termést hoz. Akinak kéznél lenne a folyóvíz, ha jófajta palántákat ültet, szorgalmas öntözés mellett szép eredményre számíthat.

Petrezselyem és sárgarépa.

Mindennapos vendég a konyhában. Vetési idejük a tavasz legeleje. Azon legyünk tehát, hogy mielőbb a földre kerüljenek, mert különösen a petrezselyem magja igen nehezen csírázik.

Az apróra megmált és jól elgerezlyéztet földön 15. cmnyi sőtávvalban kis kapával sekély barázdákat húzunk s ebbe szórjuk a homokkal összekevert magot, de lehetőleg ritkán. A magot nagyon vékonyan kell betakarnunk s deszkával vagy a kapa bátával le kell nyomogatnunk. A zöldség gondos munkát igényel. Kikelés után a sorokból kézzel ki kell a gazt gyomlálni és a fölőseges növényeket is ki kell húzkodnunk. Az első ritkításnál három-négy ujjnyira hagyjuk a növényeket egymástól, később ügyis folyton szedegetjük, ritkítjuk a zöldséget konyhai felhasználás céljából.

A gyömlálást és egyeztet mindíg eső után csináljuk, amikor a föld felszínre már kiszáradt, mert száraz időjárás mellett ez a munka haszontalan. A növény vagy gaznak a gyökere ugyanis elszakad és pár nap múlva újra kihajl. Itt említem meg, hogy a zöldségnek tavaszra való eltevéséhez nem okvetlenül szükséges a fagymentes pince és az éléskamrában felhalmozott homok. Az udvar bármely dombosabb részén készíthetünk egy kis veremben elraktározhatjuk. A gödörben elhelyezett zöldséget és sárgarépát szalma, száraz falevel vagy kukoricaszárral betérítjük és tenyérnyi-nél vastagabb földréteggel beföldjük. Az így elvermet zöldség jól áttelel s tavasszal értékesíthető, amikor a piacon zöldség vagy egyáltalán nincs, vagy csak drága pénzért kapható.

— Meghívó az Országos Ré-gészeti és Embertani Társulat 1917. évi március 27-én, kedden délután 5 órakor az Orsz. Iparművészeti Múzeum felolvasó termében (Üllői-út 33. szám) ülést tart. Táragsorozat a következő: Marosi Arnold: A régészeti leletek. Dr. Bartucz Lajos: A csontvázak anthropologiai jellegei. (Vetített képekkel.)

Egyes szám ára 4 fillér.

Ó k m u l a t n a k .

Hogyan viselkednek a szociáldemokraták a háboru alatt.

Mínél nagyobb lesz a vértenger s minél feketébb a gyász, mellyel a háboru borítja el a lelkeket, a nemzetközi szociáldemokrácia berkeiben annál hangosabb a heje-huja. Uglátszik, a vezetőknek kutya bajuk. Az ó börtöket nem fenyegeti veszedelem ő nekik a háboru és nyomorúság nem jelent szenvedést. Jakabéknál van. Remélhető, hogy a háboru kálváriáját járó keresztény munkásság számon fogja kérni ökelméktől ezeket a munkásságot diffamáló s meggyalázó háborus bói farsangot.

Egyébként tessék beszélteni; mulatni lehetett vagy lehet a központi uszító lap szerint ez alkalmakon:

A vas és fém munkások központi vigalmi bizottsága e hó 24-én szombaton este nagyszabású táncestélyt rendezett. Kezdeté 8 órakor, vége a záróórákor. Belépődíj: férfiaknak 1 koróna, nőknek 80 fillér, kísérőknek 80 fillér volt.

A szabók szakszerveletében e hó 25-én, vasárnap délután 3 órakor és este 8 órakor gyakorló táncot tartanak, ugyiszint minden csütörtök este is. Április 1-én tavaszi virágestély lesz.

A budapesti cipőfelsőrész készítő szakszerveletében (VIII. József kürtút

9. I. em.) e hó hó 25-én, vasárnap délután 3-tól 8-ig táncot tartanak.

A bórondósok stb. szövetségének vigalmi bizottsága (Aggteleki-utca 2/a.) minden szerdán pénteken 8-tól, vasárnap délután fél 3-tól fél 6-ig együttes táncot, vasárnap este 7-től 11-ig világpostával egybekötött nagyszabású öngyestélyt tart.

Az asztalosok és rókonszakmák szakosztályának vigalmi bizottsága (VIII. Népszínház-utca 16. I. emelet) magánhelyiségében minden kedden és pénteken este 8 órai kezdettel folytatják a harmadik tánckurzus-tanítását. Minden vasárnap délután 3-tól 6-ig és este 8-tól 11-ig rendez együttes táncot tartanak.

A vas- és fém munkások központi vigalmi bizottsága (VII. Thököly utca 56.) minden vasárnap délután 3-6-ig és este 8-11-ig rendez táncot tart.

A Váci-utcai vas munkások vigalmi bizottsága (Váci utca 97. I. em.) e hó 24-én, szombaton nagyszabású öngyestélyt rendez. Minden kedden és pénteken táncoktatás. Minden vasárnap együttes tánc.

A budapesti szülés és sapha munkások szakosztálya (VII. Csengery utca. 1. I. em.) e hó 25-én, vasárnap este pont fél 8 órai kezdettel Szabados Sándor tánc-rendező tiszteletére művészkarával, táncossal és világpostával egybekötött nagyszabású jótalomszertartást tartanak.

estélyt rendez. Ugyanitt minden kedden, pénteken és vasárnap este 8-tól 11-ig rendez táncot tartanak.

A cipész munkások szakszerveletében (VII. Alsó erdősor 82. I. em.)

minden vasárnap délután 2 órától 4 óráig táncoktatás, 4 órától 7 óráig és este 8 órától 11 óráig ösztálygyakorlat. A délutáni ruhatári számok az estélyi tánchoz is érvényesek.

A belvárosi Katolikus Kör közgyűlése.

A nagy idők tanuja, a távékeny és eredményekben gazdag multra visszatekintő belvárosi Katolikus Kör vasárnap tartotta harmadik háborus közgyűlést dr. Klauz György apátkanonok elnök vezetésével. A közgyűlést a szeminárium templomban istentisztelet előzte meg s azon kongreganista hölgyeink szebbnél-szebb egyházi éneket adtak elő. A közgyűlés a Kör nagy társalgójában folyt le. Dr. Klauz apátkanonok elnök kedves és ritka közvellen stílusú tartott megnyitó beszédében mutatott rá a Kör nagyfontosságára, céljára, a lefolyt évtizedek eredményeire. Nagy szerű hasonlattal szötte bele beszédjébe a vörvörös világ mostani napjait. Ebben a fel-fordult, képtelen világban különösen nagyfontossága van annak a programnak, amely a Kör programja is, s amelyet legsúlyosabban és egy szóval így fejezünk ki: szeretet.

Utána Halnek Béla titkár ol-vasta fél jelentését, megemlé-kező az elhalt tagokról, majd pedig az egyesület statisztikai adatait mutatta be. Lambrecht Ferenc ideiglenes pénztáros

az egyesült vagyoni viszonyáról adott felvilágosítást és a folyó évi költségvetést mutatta be.

A közgyűlés a számadásokat tudomásul vette, a szokásos felmentvényt megadta és köszönettel adózott Lambrechtnek, aki a hadbavonult pénztárost helyettesíti. Kecskés Elek a közgyűléstől terjesztette be a jelentését. A közgyűlés a tisztikarban és a választmányban a következő személyi változásokat ejtette meg: Mátrai Rudolf főgimnázium igazgatót választmányi tagnak választotta meg. A választmány póttagjai következők lettek: Kovács A. Sándor városi tb. tanácsos, Kunos Gyula felsokereskedelmi iskolai tanár és Philipp István főgimnáziumi tanár. Az üresedésben levő jegyzői állásra Horváth József kárkárplánt választották meg, míg a pénztárosi teendőket tovább vezetését Lambrecht Ferenc selyegyleti főtisztviselő vállalta. A közgyűlés a déli órában ért véget az agilis és ritka népszerűséggel bíró, általános köztisztviselő és közbecsülésben álló elnöknek lelkes él-jenzésével.

T A R C A .

Nagy csatahajó és tengeralattjáró.

A háboru hosszú tartama, az elkövetkező forró viaskodás a végső győzelemért, amelynél a tengeralattjáróknak döntően kell beavatkoznok, érthetővé teszik, hogy az egész világ tekintete a hajóhad feladataira és a különböző egységek szerepeire szegeződik. Sokak előtt akartalanul az a kérdés vetődik föl, hogy az U-hajók és az állandó veszedelem, hogy egyetlen jól irányított torpedólovás a legnagyobb, a legnehesebb hajókat épügy, mint a legkönnyebbet a mélységbe süllyesztheti, nem teszi-e fölöslegessé további megtartásukat? Effele vizsgálódásokkal már szakkörök is foglalkoztak és általában elismerték, hogy a kérdés megoldására még egyáltalán nem érett és, hogy odáig a nagy csatahajókat, a tengeri uralom e megtestesítői és biztosítóit föltétlenül meg kell tartani. Ennek a körülménynek köszönhető, ha minden tengeri állam e világháboruban igyekszik érintetlenül fönttartani nyílttengeri hajóhadát, hogy a végső győzelemre vezető eseményekben szükség esetén teljes erővel részt vehessenek; egyformán áll ez minden államra és a világ leg hatalmasabb hajóhadát — az angolt — ott láthatjuk harci egységével biztos, a tengeralattjáró támadásoktól hálót

és torlaszárlatokkal védett kikötőibe bujva.

A vélekedés arra nézve, hogy csatahajóknak van-e még jogosultságuk a tengeralattjáró veszedelem árnyékában, szakkörökben sem egységes. Példa erre Sir Percy Scott angol tengernagy egyik írása, aki még a béke idején 1913-ban azt vallotta, hogy a tengeralattjárók bevezetése a tengeri háboruba teljeséggel megsemmisítette a vízföldi hadihajók hasznosságát és hogy a jövőben a páncélhajó épp, úgy kímegy a divatból, ahogy a közlekedésből a gépkocsi általában mindinkább kiszorítja a lovat.

A Tribuna Sir Percy Scottnak azt a nemrég nyilvánosságra hozott jósálatát a jelenlegi háboru eseményeivel igyekszik megcáfolni; az olasz lap nézete szerint a nyílttengeri hajóhadak ma épp oly szükségesekek, mint azelőtt, mert csak létüknek köszönhető, hogy Németország a háboru elején, mikor az angol hadsereg átalakulása válságát élte, nem határozta el magát az angol szigetek elzárására.

Épp így Ausztria Magyarország is az olasz háboru kitérésékor az olasz partokon partraszállást kísérelhetett volna meg, amiben bizonyára csak az akadályozta meg, hogy az olasz hajóhad sa ját partjait fenyegette.

Ebben a beállásban akarja az olasz lap a nyílttengeri hajóhad szükségességét a tengeralattjárók ellenére is bizonyítani, amiben persze még csak nem is érinti a kérdés velejét.

Kétségtelen, hogy a tengeri háboru megszokott szabályait a tengeralattjáró bizonyos mértékben megváltoztatta és mert a nagy csatahajók rendeltetése a régi maradt, csak a tengeralattjáró lehet az, ami ezeket a változásokkal okozta. Ha tehát e kérdésben világosságot akarunk teremteni, mindenképp azt kell vizsgálnunk, hogy az ellenség leküzdésében mik a tengeralattjáró legfőbb feladatai? Minden elébe kerülő csatahajó elsüllyesztése mellett legeredményesebb tevékenységül a háboruban a kobzócirkálás tevékenység mutatkozik, amelynek legfőbb feladata az ellenséges — és amennyiben duguról van szó — a semleges kereskedelem megsemmisítése.

E feladat teljesítésére azonban a tengeralattjáró különös tulajdonságainál fogva alkalmasabb mint akármilyen más hajó, ha a sikerrel működő kobzócirkáló feladatait szem előtt tartjuk. „Militärische Rundschaу: egyik régebbi cikke szerint („Cirkáló és kobzócirkó) Mirtl cs. és kir. ellentengernagy igen világos fejtegetésében erre a kérdésre a következő feleletet adta: A kobzócirkálóknak, ha az ellenséges kereskedelem ellen irányuló feladatát eredményesen akarja teljesíteni — mindenképp rejtekben kell maradnia az ellenség és védőcirkáló előtt, vagy fölfeledése esetén menekülnie kell tudni az ellenfél alól. Mind a két tekintetben egyenesen eszményien bevállal a tengeralattjáró azal a képességével, hogy kellő pillanatban előtűnik a tenger színéről,

amellet megvan az az előnye hogy a tengeri alatti buvóhelyéről nemcsak a kereskedelmi gőzöst, hanem annak védőhajóit is megá mabajta. Az „U” hajónak az a tulajdonsága, hogy — elrejtve az ellenség szeme elől is végezheti pusztító feladatát, — ez okozta, hogy a csatahajók most már nem jártak olyan gondtalanul a nyílt tengert legalább is könnyebb egységek védelme nélkül nem, mint győzhetetlen hatalmuk tudatában valaha. Teljességgel hibás lenne azonban az „U” hajók e pillanatnyi, csak látszólagos fölényéből azt következtetni, hogy ez az aránytalan viszonyoknak örökké fönn kell maradnia. Ellenkezőleg föl kell tételnie; hogy idővel módot és eszközt fogunk találni a nyílttengeri hajók védelmére, minthogy eddig csaknem minden támadó fegyver nek feltalált a védőfegyverét is. Csak a tüzérség és a védőpáncél örök küzdelmére kell gondolni, melyben a támadó fegyver javulását mindenkor nyomom követte a védőfegyver tökéletesedése is. Itt is valószínűleg ki fog egyenlítődni az aránytalanság a kétféle hajónem között, már, csak azért is, mert az „U” hajó, amíg mai fejlődési fokán marad, mindig csak pusztítani fog, de nem védeni is, leg a nyílttengeri hajóhad — és legnagyobb mértékben — a nagy csatahajó — mindig óvó feladatot is fog teljesíteni. Már — ez az egy tulajdonsága nélkülözhetetlen — teszi a nagy hadihajót és így biztosítja fenmaradását.

Az a tény, hogy az „U” hajó a nagy csatahajót ma határozottan

A hősök választójogát

és az új birtokpolitikai reformeszméket nem lehet meghalasztani.

Az a súlyos kódarab, amelyet Rakovszky István a képviselőházban, Székesfehérvár püspöke pedig még 1915. évben a Magyar Gazdák Országos Szövetségének közgyűlésén a nemzeti élet akkor még csendes és possadt tavába belevetettek, akkora hullámokat kezd verni, hogy azok ma már nemcsak a néppárti sajtóban és kath. népszövetségi berkekben kezdene félelmetes háborgással jelentkezni, hanem ime, már börtök a képviselőház tanácsstermébe is, innét pedig ellenállhatatlan erővel továbbhőmpolyónek és ma már a főrendiház oszlopaít is csapdossák. Gróf Hadik János a hősök választójogát követelte és indítványozta, hogy azok, akik a világháború véres küzdelméből épségben hazatérnek, bevétessenek az alkotmány sáncaiba, mert akik elég jók voltak arra, hogy életüket áldozták a hazáért, azok megérdemlik azt is, hogy ennek az általuk megmentett hazának sorsát intézhessék.

Ezt az indítványt egy időre leveheti a miniszterelnök a napirendről, de a körülöttünk történő rémes események azt bizonyítják, hogy a szociális kérdések alapos előkészítése elől végleg kitérni többé nem lehet, mert aki e szociális követelménnyel szembe helyezkedik, azt az ellenállhatatlan erővel előretörő hullámok el fogják temetni.

fenyegeti, önkénytelenül Sir Percy Scott jóslatára tereli a figyelmet, de az elmondottak alapján nem abban az értelemben, hogy a jövőben egyáltalán lesz-e jogosultság a nyílttengeri flottának, mint inkább abban, hogy a jövő hajóépítése hogyan fog az „U” hajók mai értelmében vett szerepéhez igazodni? Mindenesetre olyan pályakérdés, amelynek megoldásában a legjobb elméknél kell beszélniök. Ez a katonaműszaki szaktudomány olyan kérdése, amely minden tengetészeti szakon felül, előreláthatólag csak lassan fog megérni és az „U” hajó további tökéletesedésével fog lépést tartani. Itt nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a lehetőséget sem — a fejlődő műszaki tudásról-mindent feltételezhetünk — hogy az „U” hajó idővel a nyílttengeri csatahajóval egyenértékű harciszerszám lehet. Csak azt kell elképzelnünk, hogy az „U” hajókat nagyságuk növekedésével ép úgy el lehet látni pánccal és nehéz tűzérrel, mint a csatahajót és így az utóbbinak képességeivel is fel lehet ruházni őket, azzal a különbséggel, hogy a tengeraljárók tevékenységüket a szükséghez képest a víz fölött vagy víz alatt gyakorolják. Csak akkor, de csak akkor — és ezt az időt ma nem lehet előrelátni — játszotta el szerepét a mai nagy csatahajó és válik igazsággá Sir Percy Scott jóslata.

Majd Széchényi Aladár gróf birtokpolitika követelményeit fejtegetve követelte, hogy a nép, ha másként nem lehet, még a latifundiumok földarabolása árán is, földhöz juthasson. Különösen érdekes volt beszédjének az a része, amelyben követelte a kormánytól, hogy jövőben idegen honosak csak úgy szerezhessenek magyar földet, ha előbb a magyar állampolgári esküt letették az évről legalább felét itt tölteni. Vajjon nem a nagyváradi püspököt 25 ezer kat. föld birtokának német konzorcium kezébe jutása s az ország egyéb vidékén is gyakrabban jelentkező idegenek birtokvásárlása felegett-e a német gróf szemét előt, mikor a nemzeti birtokpolitika e kontrasztját emlegette? Mert az már igazán nagy kontraszt, hogy ma, amikor egy erős nemzeti irányzat még az Amerikából hazavért testvéreinknek is magyar földet ígér s a harctérről hazatérő hőseinket is földhöz akarja juttatni, akkor felsőbb jóváhagyással idegenek jönnek hazánkba s azt a nemzeti vérrel és nemzeti áldozattal megmentett földet amely még eddig el nem szűrt a háború vámpírjainak kezére juttatják.

Zselenszki Róbert gróf-másként gondolkodik. Ő védelmére kelt a kormány magatartásának. Vajjon ha majd esetleg koncentrációs kormányunk lesz, amely magáévá teszi az új birtokpolitikát, Zselenszky gróf akkor is kitart-e mai elve mellett? Olvasom, hogy mikor szavazásra kerül a dolog, a főrendek közül csak hat gróf és egyetlen egy püspök szavazott gróf Hadik indítványa mellett. Ebből szomorúan azt kell következtetnem, hogy a koncentrációs kabinet, pláne a Károlyi féle keresztény koncentráció még nagyon messze lehet, mert még a súlydező hajó katasztrófáját jelző patkánymutatványokat nem látom.

Csöngedy Gyula.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a 17 ik honvédegylozerrednél ifj. Almásy János a hadiékülményes 3-ik oszt. katonai érdemkeresztel; — a 13-ik huszárezrednél Kabdebo János főhadnagy és Vértessy László hadnagy dicserő elismeréssel lettek kitüntetve; — a VI-ik csendőrkéreltélnél bessenyi László Béla százados a katonai egészségügy terén szerzett érdemeiért a Vöröskereszt 2-ik oszt. díszjelvényével lett kitüntetve.

— **Eljegyzés.** Kovács Sándor Budapestről eljegyezte Dittmar Károlyi székesfehérvári lakos leányát, Micikét,

— **Kongregációi tagfelvétel.** A főgimnáziumi ifjuság körében nagy áldással működő Mária-kongregáció Gyümlöcsölt boldogasszony napján tagfelvételt tartott az intézet templomában. A kongregációk tagváltása valójában az egész társadalmi örömnappja, mert hiszen minden egyes ifjusági kongregációra úgy kell tekintennünk, mint a magyar kereszténység vagy ami ugyanaz — a magyar nemzet jövődjébe vetett reménységünk zöldelő virágos fájára. Igaz, hogy sok kongreganista diák az életben nem válija valóra reményeinket s mint fiatal ember szaporítja a „nyugalmozott kongreganisták” számát, mégis a kongregációknak eléggé meg nem hálálható szerepük az ifjuság erkölcsi tisztaságának megóvásában. Ezt mindenki méltányolni fogja, aki csak egy kissé is betekinhetett napjaink ifjuságának szomorú szociális szolgaságába. A kedves rügyiakasztó Mária-ünnepen nyitlak a gimnáziumi kongregáció fáján új virágok. A felavatás szép számu érdeklődők s az egész gimnáziumi ifjuság, és tanárikar jelenlétében történt. A felvételt Magdics István kanonok, az intézet püspöki biztosa végezte, aki az ünnepség kezdetén lelkes szavazásra, az egész életet át megörzendő s az örök nyomán fakadt Mária-tiszteletre buzdító beszédet intézett az ifjusághoz. Az új kongreganisták névsora a következő: Horváth Géza VI. o. t. Razgha Andor V. o. t. Szimándi István IV. o. t. Almásy Pál, Devesery Károly, Kockás Gyula, Kó István, Kuti László, Pinke József, Szabó László, Sziksz József, Tóth József III. o. tanuló.

— **Liszt érkezett.** A város közéletmezésének egy vagonon liszt érkezett. Ot vagonnal pedig a Haditermény jelentése szerint utban van. A lisztmizériák így egyenlőre megszűntek. Itt említtük meg, hogy dr. Kerekes Lajos, a Közéletmezés elnöke Budapestre utazott közéletmezési ügyek és a szénkerdes megtárgyalására.

— **Halálozás** Szabó Ferencné szül. Lencsés Julianna folyó hó 25-én elhunyt 37 éves korában. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Szentháromság temető halottas házából. Az engesztelő szentmise 28-án reggel 8 órakor lesz a székesegyházban.

— **Törvényhatóságaink — Pro Transylvánia.** A koronázás al kalmával a királyné Ö Felseje legmagasabb védnöksége alatt megalakult „Pro Trnsylvánia” Országos Segítő Bizottság elnökegés rövid fenállása alatt már 1,784.361 korona 92 fillér adomány folyt be az erdélyi gyermekvédelem céljaira s az erdélyi feladott tűzhelyek újrafelépítésére. Ennek a segítő akciónak a támogatásában is hazafias törvényhatóságaink járnak elől jó példával ép ugy mint a felvidék ujja felépítési akciónál. Az eddig beérkezett legnagyobb törvényhatósági adományok között szerepel Bihar-

megye 88. 665 korona 98 fillérrel; Trencsénvármegye 39.164 korona 53 fillérrel és Miskolc 24.000 koronával. Ezekben a törvényhatóságokban a gyűjtés még tovább folyik, ezeken kívül pedig Pest-Pilis-Sólt Kis-Kun Zemlén, Torontál, Tolna, Arva, Csanád, Nyitra, Pozsony, Somogy, Abuj Héves, Arad, és Fejér vármegyék, továbbá, Székesfehérvár, Temesvár, Pozsony, Újvidék, Kecskemét Szolnok városok értesítették báró Jósika Sámuel elnököt, hogy a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitűzték a „Pro Transylvánia” Országos Segítőbizottság törvényhatósági támogatásnak megszavazását is.

— **Az örösi igazolványok miatt.** A Haditermény részvénység megyei képviselői feljelentést tettek Mészöly-Aron sárbogárdi tb. főszolgabíró és Holczer Mór ellen, hogy az örösi igazolványokkal szabálytalanságot követtek el. Az ügy megvizsgálására Huszár Dezso adonyi főszolgabíró rendelték ki s az a feljelentést alaposnak találta. Mészöly Aron főszolgabíró 4 napi elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre ítélték, Holczer Mór pedig 30 napi elzárást és 1500 korona pénzbüntetést kapott. A tb. főszolgabíró ellen a fegyelmi eljárás is megindult. A H. T. feljelentésére ugyancsak megbüntették: Lukács és Rózer cég tulajdonosát 10 napi elzárásra és 3000 korona pénzbüntetésre, özv. Süle Jánosné és fiát (Kálóz) 3000 K. Albert Károlyt (Sárbogárd) 1400 koronára az örösi igazolványokkal való visszaélés miatt.

— **Közgyűlés a városnál.** Székesfehérvár törvényhatósága folyó hó 28-án tartja rendes közgyűlést s annak tárgysorozatát már teljesen elkészítették. A tárgysorozat főbb pontjai a következők: I. A tanács bejelenti, hogy a Sóstón 17.000 kévé néd termelt, s annak árát kévénként 60 fillérben javasolja megállapítani. — Tanácsai előterjesztés Balogh József tb. tanácsos katonai előadó részére folyó évi január 1-től nyugdíjába is beszámítandó évi 800 korona személyi pótléknek, Lindermann Antal helyettes városgazda részére folyó évi január 1-től 400 K helyettesítési díj, Pillitka Mihály hivatalosra részére folyó évi január hó 1-től 500 K korpotlék pótdíj megszavazása iránt. — Tanácsai előterjesztés az elemi iskolák igazgató tanítóitakarátai, illetve szivacs, kréta és tintabeszerezési átalányának a folyó iskolai évre felemelése iránt. — Vaimár Béla helyettes számvizsgáló kéri, hogy 1898. augusztus 15-től 1899. szept. 25-ig terjedő városi szolgálati ideje nyugdíjigényének megállapításánál figyelembe vették. — A tanács javasolja, hogy a polgármester részére adott azon felbaltalmazás, mely szerint 5 K-ig terjedő napidíj mellett fogadhat fel napidíjszolgálatot, hat hónapra meghosszabbítottassék. — Tanács jelentése márc. 19-21-én tartott városi általános pénztárvizsgálótról. — Tanácsai előterjesztés a Havranek örökösök tulajdonát képezett ingatlan vételárának kiiffelétésére 53320 kor. függőkölcson felvétele tárgyában.

— **Elvágta a nyakát.** Saba János sárbogárdi cipész éles késsel elvágta a nyakát. Életveszélye sérüléseivel a Szent György kór háza szállították. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Ázsiában levő hadifoglyok felvétele.** A német ázsiai bankok táviratban értesítették, hogy a német és osztrák magyar hadifoglyok javára Szibériában és Tiencinben működő segítő bizottságot a kínai kormány hivatalosan megerősítette és meghatalmazta, hogy a hadifoglyok segítését folytassa. A német ázsiai bank bérlini és hamburgi intézete tehát ezután is ellöng Szibériában és Japánországban levő hadifoglyokat továbbítandó pénzküldeményeket.

— **Vöröskeresztes gyűjtések bejelentése.** A belügyminiszter körrendeletben közölte a törvényhatóságokkal, hogy a vöröskereszt egyesületi javára rendezendő gyűjtéseknél előzőleg ki kell kérni a központi igazgatóság (Budapest I. Vár, Disz-tér 1.) hozzájárulást. A gyűjtés engedélyezése iránti kérelmet benyújtásánál már csatolni kell a központi igazgatóság beleegyező nyilatkozatát.

— **Menekültek visszatérése.** A belügyminiszterium és az illetékes hadsergejőparancsnokság között lefolytatott tárgyalások során megállapodtak abban, hogy a menekült lakosság rövidesen Háromszék vármegye orbai és kézdi járásába, valamint Csik vármegyének vasuti vonal mentén elérhető lapályon fekvő községeire is visszatérhet. A belügyi kormány minden törekvése oda irányul, hogy az Erdélytől még távol levő mintegy 50.000 menekült mielőbb visszatérhessen lakóhelyére.

— **Rövid hírek.**

Katonazene a hadlkórházban. A katonai hatóság igazán okos intézkedéséből vasárnaponként az egyes hadikórházakban a katonazenekar hangversenyt szokott tartani. Vasárnap délelőtt a katonazenekar a Szent István hadikórházban rendezett hangversenyt a sebesült katonák szórakoztatására.

Négy korona nyolcvan fillér. Számokban így áll: 4*80 korona. Története pedig a következő: Az államilag segélyezett székesfehérvári ipariskolában a tanítók kérték, hogy a fizetésük emlékét a mint amennyi más városok ipariskolájában van, vagyis havi 12 koronával kérték többet. A minap foglalkozott az ipariskolai bizottság e kérelemmel, s úgy döntött, hogy havi 4*80 K javítást javasol majd a tanácsnak. Még mondja valaki, hogy nem érdemes kultur munkásnak lenni.

A város szegényeinek. Grünfeld Pál földbirtokos 25 métermázsza burgyonját adott a város polgármesterének, hogy a husvéti ünnepre valláskülönség nélkül a város szegényei között ossza szét. A város meleghangú köszönetet mondott az adományozó földbirtokosnak.

Felmentettek sorozása. A felmentettek sorozására vonatkozó híre sokan felvilágosításért a katonai ügyosztályhoz fordultak. A katonai ügyosztály természetesen nem tudhat erről, mert hivatalos értesítést nem kapott. Ertesztésünk egyik vidéki újságtudósításból ered, s magában a híradásban is benn volt, hogy csak szó van róla, tehát még nem hivatalos és befejezett tény. Felesleges a katonai ügyosztályt terhelni a kérdézőkösökkel.

A hadiárvaéért. Tar Antal hadnagy 10 koronát adományozott a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra.

Hölgyek! Érdeklődjenek most érkezett nyári ruhakelme újdonság „Rayé licherti” sötét-kék és zöld szín, valamint széles fekete ruhahelyem taftt íránt Rudbányainál.

Köhögés ellen. kitűnően bevált háziszer dr. Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert Károly király-téri gyógy szertárában.

Bojtorján hajszesz korpá sodás, hajhullás ellen; üvegei 10 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda hírei.

Az utolsó 9 előadás műsorát az igazgatóság a legsikerültebb legnevezett kasszadarabokból állította össze. A „Csárdáskirályné” mai hétfői előadásán kívül még egyszer szerepel műsoron. Vidárus vasárnap bucsuzik ebben az elsőrendű szerepében. Keddre már alig kapható jegy a „Dollárpapa” bucsustéjére. A szerdai „Golem” előadását is türelmetlenül várják, akik az eddigiekből kiszorultak. Pénteken „Mágás Miska” bucsuzik az évadtól, Várdi ez a kitűnő táncakrobata méltán megérdemli azt az érdeklődést, ami megnyilvánul bucsu estje íránt. Szombaton a régen adott évek óta nem látott romantikus dráma, a „Vasgyáros” szolgál alkalmul Hevessy Mariskának és Majthényinek kitűnő szerepeik eljátszására. A fent soroltakon kívül még csak három előadásban lesz részünk ez évadban.

Heti műsor.

Kedd: A dollárpapa.
Szerda: A gölem.
Péntek: Mágás Miska.
Szombat: A vasgyáros.
Vasárnap: délután a gölem, este Csárdáskirálynő.

APRÓHIRDETÉSEK.

Sárkányhegyi (sóstói) dűlőben 600 □ öl jó szántó kiadó Kislén, Palotai-utca 45.

Keresek egy jobb mindenes leányt, tudakozni lehet dr. Tunner Károlynál Vörösmarty-tér 10.

Vágóhídi dűlő belsősorban egy magányos családi ház szabadkézből minden órán eladó.

Forgó utca 7. sz. ház haláleset miatt szabadkézből eladó. Tudakozni ugyanott lehet.

Cipőtalpalások valódi bőrtalppal 7—15 koronáig, Molnár Mártonnál, Olaj-utca 64.

Eladó az öreghegyen 10 és fél oktályos szőlő, gyümölcsös, emeletes nyaralóval butorzáttal és pince felszereléssel. Bővebbet Leszler Imrénél, Basa-utca 1.

Egy üzletberendezés, használt hordók és uborkás üvegek eladók. Kert u. 20. sz. alatt.

Óriási ribizke és bõtermõ malinátóvek, biborpiros százsorszép, eper- és nefelets-palánta kapható Széchenyi-utca 26. sz. a.

1652/917 sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott közhírré teszem, hogy Székesfehérvár szab. kir. város tulajdonát képező „Rózsásziget” 4. sz. alatti fűrdőtelepen levő vendéglő helyiség, a hozzá tartozó lak- és tánchelyiséggel, nyári kert és kuglizóval 1917. évi május hó 1-től 1920. évi április hó végéig bérbe adatik. Az árverés megtartására a városi gazdasági hivatal Város-ház 26 sz. sz. helyiséget 1917. április hó 1-nek d. e. 9 órájt tűzőm ki.

Felhívom az érdekelteket, kik ezen bérleményt birni óhajják, hogy jelzett helyen és időben személyesen jelenjenek meg. Székesfehérvár, 1917. március 24-én.

Polczer Péter, gazdasági tanácsos.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

3228/1917. szám.

Hatósági hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 30851/1917. számú rendelete szerint abból a célből, hogy a folyó évi aratásnál kéveköző-zsineg minél nagyobb mennyiségben álljon rendelkezésre és illetve a már elhasznált kéveköző manilla zsineg újból e célra felhasználható legyen a Massey-Harris et Comp. budapesti cég (V. Klotild-u. 22.) egy németországi gyárral abban állapotodt meg, hogy a cég által összegyűjtött és kiküldött elhasznált zsinegeket a gyár újból átdolgozza és a zsinegmennyiség egy részét átdolgozott állapotban a cégnek visszaküldi. Mínt hogy a folyó évi aratáshoz szükséges kéveköző-zsineg lehetõ biztosításának a jelenlegi nagymérvű munkáshány mellett fokozott jelentősége van, figyelemzem a helybeli gazdákat, hogy az elhasznált kéveköző manilla-zsineg feldolgoztatásá végett az említett céggel lépjenek érintkezésbe s így lehetőséghöz képest biztosítsák maguknak, hogy az elhasznált zsineg helyett átdolgozott használható zsineget kapjanak.

Székesfehérvárott, 1917. évi március hó 23-an.
D. Saraa Gyula, polgármester.

Kis mindenesflut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányú politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg 8 oldal tartalommal, amelyben minden hírt hoz röviden, lényeges szócikk-porítás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népek és társadalomnak minden erkölcsi és gazdasági érdekét felkarolja és vadi anélkül, hogy a jogos tekintélyt megsértend. A politikája hazafias és magyar, anélkül, hogy túlhangoz, de úres szólamokkal dolgoz. ez

UJ LAP független lap, amely semmiféle érdekpártotnak szekerét nem bírja az erkölcstelenséget és visszaélést ostromozza, de nem igazságtalannul bírálna. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnezet evel szerint akarja megoldani

Urania színház.

Hátfőn és kedden, március 26 és 27 én:
FRANZ-SKA BERTINWEL-IVONNE
Apacsdráma 5 felvonásban.
Nagyszabású pótműsor.
Rendes helyérek.
Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Apollo - színház.

Hétfőn és kedden, március 26 és 27 én:
myrtuskoszoru
Társadalmi dráma 4 felv.
Pompás pótműsor.
Előadások 7 és 9 órakor.
Legközelebb:
HEDDA VERNON-sorozat
Ajarcos szerelem.
Kacagtató vigj.

A MAGYAR KÖNYVPIACON
ORSZÁGOS FELTÜNÉST KELTETT
Dr. Vass József könyve:
Szent Ágoston vallomásai.
CSINOS, IZLÉSES KIÁLLITÁSBAN
a két kötetes szép mű 6 koronáért
Horváthné és Rónayné könyvkereskedésében kapható. Kossuth-u.
Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.